

Romano hangos

15 Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 18 • ČÍSLO 4 • VYŠLO 23. KVĚTNA 2016

zprávy

PRAHA – Prezident Zeman vetoval školský zákon. V tomto vetu jsou výhrady prezidenta k inkluzi, ač se týkají opatření, která v novele nejsou vůbec obsažena, dále veto obsahuje povinnou desetiletou školní docházku, povinnou maturitu z matematiky nebo povinný poslední ročník předškolního vzdělávání. Ministryně školství je tímto krokem zklamaná. Vetem by mohlo být například ohroženo budování kapacit mateřských škol. Novela prošla oběma komorami parlamentu. Sněmovna může veto prezidenta novým hlasováním zrušit a zákon bude platit. Veto prezidenta však ukazuje zásadní rozdíly v nazírání na vzdělávání v ČR mezi prezidentem a vládou, jež je předkladatelem zákona, který obě parlamentní komory přijaly souhlasně.

z obsahu

Téma čísla:

Integrace

strana 3 a 5

Romská značka

Gypsy MaMa

strana 5

Prohlášení Čenka

Růžičky z Let u Písku

strana 7

Černí a bílí zářili na jedné scéně. Publikum i porota zářily také!

Prostory klubu Leitnerova, kterému se v Brně říká jednoduše Leitnerka, praskaly na začátku května ve švech. Proběhla zde soutěž, která nesla název „I ty můžeš zazářit“.

Na pódiu skromných prostorů klubu vystoupila celá řada mladých romských a neromských umělců. Nic netušící návštěvník klubu by si mohl říct, že v onen květno-

vý den se v průběhu několika hodin na pódiu může odehrát lada tak nějaké amatérské show určené především pro maminky nepříliš talentovaných dětí. Opak ale byl prav-

dou. Mladí umělci ze všech koutů republiky předvedli v některých případech i zcela špičkový výkon.

Pokračování na str. 4

Analýza zločinů spáchaných z nenávisti je na světě

V roce 2015 bylo zaevidováno celkem 33 trestných činů motivovaných nenávistí proti Romům. Jde o pokles oproti minulému roku, kdy bylo zaevidováno 53 trestných činů. Uvádí to zpráva o extremistických aktivitách v loňském roce, kterou minulou středu společně s koncepcí boje s extremismem pro letošní rok schválila vláda.

Trestné činy motivované nenávistí vůči Romům podle MV ČR

V policejních statistikách se u obětí trestných činů nerozlišuje etnicita, ani národnost. Lze pouze vysledovat, že obětí byl cizinec. V policejním Evidenčně statistickém systému kriminality se ale evidují trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí nebo nenávistí proti Čechům, Moravanům a Slezanům, Polákům, Němcům, Ukrajincům, Vietnamcům, Maďarům, Rusům

a Rusínům, Romům, Židům, Arabům, Číňanům a jiným národnostem. Aby byl trestný čin motivovaný nenávistí vůči Romům vykázan v policejní statistice, musejí být splněny tyto podmínky: 1) policista při vyplňování Formuláře o trestném činu tento vyhodnotí jako trestný čin s extremistickým podtextem, 2) poškozený o sobě uvede, že je Rom, nebo se jedná o trestný čin proti objektu s jasným vztahem k romské národnosti (např. pachatel nasprejuje rasistický nápis na Památník romského holocaustu, či Muzeum romské kultury apod.). V této statistice nejsou evidovány trestné činy proti Romům, u kterých nebyl prokázán protiromský podtext (např. když je Romovi ukraden automobil, aniž by pachatel věděl, že majitelem je Rom). Řada Romů v ČR se navíc k romské národnosti nehlásí. Čísla v této statistice jsou pouze

Pokračování na str. 2

zprávy

BRATISLAVA – Krajně pravicové straně Lidová strana Naše Slovensko hrozí zákaz. Generální prokuratura začala vyšetřovat její činnost po výzvě Institutu lidských práv, který podal návrh na rozpuštění této strany. Ta má ve slovenském parlamentu jedenáct poslanců. Předseda strany Marián Kotleba je současně županem Banskobystrického kraje. Výzvu k rozpuštění podpořilo přes 20 000 lidí. Návrh na rozpuštění zdůrazňuje, že tato strana je identická se stranou, kterou soud v minulosti zakázal proto, že její činnost odporuje ústavě.

BERLÍN – Tábory cizích bezdomovců i migrantů vznikají po celém Berlíně pod viadukty, mosty, v parcích a na každém volném kousku země. V blízkosti proslulé nákupní třídy Kurfürstendamm si řada Rumunů postavila stany. Problémy se množí. Obyvatelé kolonie konají potřebu ve volné přírodě, odpad nikdo nelikviduje. Bezdomovci tvrdí, že tady je jim lépe než doma. Jednotlivci si mohou za den vydělat až osm eur jako sběrači lahví, myči oken nebo jako žebráci, a to i bez znalosti jazyka. . . Na okresním úřadě se hromadí stížnosti občanů v této lokalitě žijících, zatím se nic neděje.

VARNSDORF – Výzkumnice a zaměstnankyně Agentury pro sociální začleňování Radka Vepřková se nastěhovala do paneláku v Kovářské ulici, kde žijí rodiny sociálně slabých, převážně Romů. Byt ji půjčilo město. Radka Vepřková je přesvědčena, že toto je jedinečná příležitost, jak hlouběji proniknout do místní komunity a jak poznat její problémy. Výzkum Radky Vepřkové je součástí spolupráce Agentury s městem pro poznání přesného know how, jak řešit problémy vyloučených lokalit.

ŠLUKNOV – Filharmonici vedeni dirigentem Jiřím Bělohlávkem a dětský sbor Čavorenge, řízený sbormistryní Idou Kellarovou letos vystoupí ve třech koncertech v severních Čechách na Šluknovsku. Stane se tak mezi 9. a 11. srpnem. V jednání jsou města Rumburk, Nový Bor a Děčín. Tento projekt setkávání české a romské hudby při realizaci jednotlivých koncertů se nazývá Open air koncert, tedy něco jako koncert Filharmonie ve volné přírodě. Ze strany souboru Čavorenge a jeho dětských protagonistů je nepochybně záměr cesty Romů cesta k lidem v uvedeném kraji.

ČESKÁ REPUBLIKA – Nezaměstnanost klesla v dubnu na 5,7 %. Zaměstnaní nemělo 414 960 lidí. Od roku 2009 je to nejnižší nezaměstnanost. Úřady práce nabízejí 124 280 pracovních míst, nejvíce požadavků je pro zaměstnance do provozů fabrik, řidiče a manažery. Největší nezaměstnanost lokálně je v Mostu 11,5 % a v Karviné 10,8 %. Nejmenší nezaměstnanost je na Rychnovsku 2,2 % a v okrese Praha – východ 2,3 %. V ČR je obecně jedna z nejnižších nezaměstnaností v Evropě.

Vepřín v letech bude zřejmě nadále stát na místě romského tábora

Na místě bývalého koncentračního romského tábora v letech u Písku bude zřejmě nadále stát vepřín. Soudí tak ministr pro lidská práva Jiří Dienstbier (ČSSD), který o odstranění velkovýkrmny vedl několik jednání s majiteli, ale žádný konkrétní závěr z dialogu nevzešel. Na místech, kde se dnes nachází vepřín, stál za druhé světové války tábor, v němž zahynuly více než tři stovky Romů. Oběti si u nedalekého památníku připomněli pozůstalí a veřejnost na pietním aktu v letech, kterého se kromě ministra Dienstbiera zúčastnil i ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO). „My v této věci jednáme, ale v tuto chvíli není nic k tomu, co bychom mohli sdělit jako zásadní změnu. Jde nám o to, aby zde bylo důstojné pietní místo. Je pochoptitelné, že pro pozůstalé obětí je těžko přijatelné, že na takovém místě stojí vepřín. Ať si každý zkusí představit, že by něco takového bylo například v Osvětimi,“ uvedl Dienstbier. Náklady na vykoupení vepřína se v odhadech pohybují v řádek stovek milionů korun.

Tábor v letech byl otevřen v srpnu 1940 jako kárný pracovní. Stejně zařízení existovalo v Hodoníně u Kunštátu. V lednu 1942 se oba tábory změnilly na sběrné, v srpnu pak byly v obou místech zřízeny cikánské tábory. Od té doby do května 1943 letským táborem prošlo 1308 Romů, mužů, žen i dětí, 327 z nich v něm zahynulo a přes 500 bylo převezeno do Osvětimi. Z koncentračních táborů se nevrátilo ani 600 romských vězňů. Podle odhadů bylo nacisty zavražděno 90 procent českých Romů.

Pietní místo v letech spravuje Památník Lidice. Předseda Výboru pro odškodnění romských obětí holocaustu Čeněk Růžička, jenž vzpomínkový akt každoročně pořádá, však uvedl, že by přivítal, pokud by se o místo staral někdo jiný. Proto také loni na podzim poslal dopis vládě. Růžička by byl rád, pokud by pietní místo spravoval sám Výbor pro odškodnění romských obětí holocaustu. „Asi je na místě respektovat přání pozůstalých. Já osobně bych považoval za nejlogičtější, kdyby správu takového místa vykonávalo Muzeum romské kultury,“ uvedl Dienstbier.

Česká vláda se v romské strategii do roku 2020 zavázala, že vepřín z let zmizí. V minulosti to jako svou prioritu už označilo několik kabinetů. Ovšem současný premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) uvedl, že ani jeho vláda patrně nenajde peníze na výkup vepřína. **ČTK**

O Roma vakeren

je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy. Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat v archivu textů na

www.romove.cz

Václav Klaus junior mluví občas nesmysly

Právo uvedlo v pondělí 2. května poměrně rozsáhlé interview s Václavem Klausem juniorem. Rád bych se k němu vyjádřil. V Právu, kde tohle vyšlo, mi to však neumožní. Už jednou mi nějaký článek neuveřejnili z důvodů značně kuriózních, snad, že jsem účasten v nějaké aféře, a to prý bych neměl do novin psát. V žádné aféře jsem nebyl a nejsem, to si jen redaktor ve službě vymyslel. Budiž.

Názory pana Klause mladšího, zejména pokud jde o základní školy a nyní aktuální inkluzi, jsou skutečně neuvěřitelné. Vzhledem k tomu, že tento mladý muž, nepochybně vzdělaný, je současně i expertem na školství pro ODS, je potřebné tyto názory podrobit alespoň zevrubné kritice. Mohou totiž mít nepříznivý dopad na diskusi ze strany opozice, což se ostatně děje. Občas se něco podobného, co nám pan Klaus prezentuje, objevuje z úst předsedy ODS pana Fialy.

Poslyšte, co nám pan Klaus tvrdí, cituji: „Není pravda, že se speciální školy nebudou rušit. Samozřejmě je chtějí rušit, jen to nechťejí říkat do novin“. Pan Klaus má zřejmě na mysli školy praktické. Ty se ale opravdu rušit nebudou a budou i dále sloužit pro děti s těžším mentálním handicapem.

Dále tvrdí, že „inkluze je „import“. Tento import zničí české školství jednoznačně.“ Zřejmě má na mysli rozhodnutí Evropského soudu o tom, že český stát byl vi-

nen tím, že nechal zdravé romské děti studovat ve zvláštní škole. Proto se ministerstvo školství již dlouhá léta snaží spolu se spoustou dalších partnerů v tomto programu realizovat nastolení rovných šancí pro všechny děti. Rovné šance jsou totiž co inkluze! Tohle je tedy pro Václava Klause import! Jaké argumenty má pro jednoznačné ničení českého školství, nám už pan Klaus nesděluje. Jen si to myslí. On to prostě musí vědět. „Ty děti (zřejmě ty romské a ještě ty mentálně lehce retardované, které romské vůbec nemusí být) se při vši snaze v pátém ročníku ZŠ dostanou k uvědomění, že při studiu cizího jazyka poznají nanejvýš, že to cizí jazyk je.“ Trochu troufalé, nemyslíte, když uvážíme, že romské děti při vstupu do ZŠ mají proti svým vrstevníkům již znalost svého mateřského jazyka - romštiny a jdou se znalostí češtiny do školy. V Anglii tyto děti zvládly angličtinu v mluvené formě během několika měsíců. Jak je to možné?

A dál: Asistenty pedagoga pan Klaus označuje „za osmnáctileté se čtrnáctidenním kurzem.“ Za to bych ho, být tím asistentem, žaloval pro nactiutrhání. Je všeobecně známou skutečností, že stovky těchto asistentů pedagoga jsou vysokoškoláci s titulem bakaláře, mnozí již s dlouholetou praxí. Což samo o sobě je důkazem, že inkluze probíhá již delší dobu a není to věc náhlého startu.

Pan Klaus upřesňuje, že mluví o dětech „s mentálním handicapem, nikoliv o vozičkářích.“ Nemusíme se příliš mýlit, když těmi dětmi s mentálním handicapem jsou myšleny romské děti, kterých bylo prokazatelně do dříve speciálních škol umístěno tak vysoké procento, že se to nedalo nijak rozumně pokládat za rovný přístup pro všechny děti. Nehledě na segregované školy, které se nám tím pádem pěkně rozmohly.

Zajímavý je také názor pana Klause na šátek „toho děvčete, které je tam nastrčené těmi lidmi, co okolo toho dělají show. Není to náboženský symbol, nosí ho jen ženy. Není to nic, co by měl český daňový poplatník podporovat“. Skutečně pozoruhodné, jak se dokáže na věci dívat český intelektuál.

Závěrem není opravdu těžké říci, že pan Klaus mladší rozhodně není kvalifikovaný odborník na české základní školy. Navíc není ani demokrat, a to bez pardonu. Jinak by mu muselo dojít, že rovnost dětí ve škole je zásadní otázka pro každého člověka, který ctí principy demokracie a jejich uplatňování v organizaci českého školství. To je imperativ pro nápravu ducha společnosti a vzájemné tolerance mezi lidmi.

Jak to u nás nefunguje, právěžíváme. To, co jsme se dověděli od mladého Klause, není nic, co by měl daňový poplatník podporovat!

Karel Holomek

Analýza zločinů spáchaných z nenávisti je na světě

Dokončení ze str. 1

orientační a mají omezenou vypovídající hodnotu.

„V roce 2015 bylo zaevidováno celkem 33 trestných činů motivovaných nenávistí proti Romům. Jde o pokles oproti minulému roku, kdy bylo zaevidováno 53 trestných činů. Tyto trestné činy se podílejí na celkovém počtu trestných činů s extremistickým podtextem 18,6 procentními body,“ uvádí se ve zprávě.

S ohledem na trestné činy podle skladby jde nejčastěji o trestné činy násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

„Je nutné poukázat na to, že řada útoků z nenávisti se k policii vůbec nedostane. Poškození mají strach z pomsty, nevěří v systém trestní justice, mají špatnou zkušenost s předchozím trestním řízením aj. Část útoků také není vyšetřována vůbec (viz například případ Tomio Okamury) či je vyšetřována jako prostý trestný čin (typicky výtržnictví). Lze odhadnout, že útoků z nenávisti je desetkrát víc,“ uvedla pro server Romea.cz Klára Kalibová z organizace In Iustitia.

„Český trestní zákoník postihuje i útoky motivované domnělou národností poškozeného, tedy pokud bude jakýkoli člověk napaden pro to, že se o něm pachatel domnívá, že je Rom,

nebo pokud bude obydli napaden pro to, že se pachatel domnívá, že se jedná o obydli Romů, bude se jednat o trestný čin motivovaný předsudkem vůči národnosti,“ dodala Klára Kalibová. Čeští extremisté podle zprávy loni uspořádali 307 akcí, tedy o 16 více než v roce 2014. Nejčastěji se setkávali v Praze, nově policie zaznamenala protesty před zařízeními pro cizince. Hlavním tématem extremistických uskupení byla migrace. O schválení materiálu informoval na Twitteru ministr vnitra Milan Chovanec s konstatováním, že nástup extremismu vláda nepřipustí.

„Vláda to nepodceňuje, je to jedna z priorit práce policie,“ dodal na tiskové konferenci premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD). Vzestup akcí proti migraci podle něj souvisí s nárůstem politického extremismu. Je podle něj nicméně nutné přihlédnout k tomu, že v celkovém počtu trestných činů je 175 činů s extremistickým podtextem malý.

Aktuální souhrnná zpráva vnitra mírně zredukovala údaje ze čtvrtletních zpráv, které hovořily o 323 akcích extremistů. Krajní levice se podle konečných informací setkala na 141 akcích, extrémní pravice na 106. Protiislámská a protimigrační uskupení uspořádala dalších 60 shromáždění. Vedle hlavního města se významnější setkání uskutečnila v Ostravě, Brně, Českých Budějovicích a Plzni. Vnitro už dříve uvedlo, že

policie za loňský rok eviduje 175 činů s extremistickým podtextem, což je o 26 méně než předloni. Nejvíce se jich stalo v Moravskoslezském kraji a v Praze, naopak v Pardubickém kraji nezaznamenali policisté ani jediný. Největší meziroční nárůst těchto trestných činů byl loni ve Zlínském kraji. Celkově bylo objasněno 114 činů a obviněno 154 lidí. Zpráva dále rekapituluje, že v rámci krajní pravice zaznamenala nárůst podpory Národní demokracie, která spolupracovala s dalšími protiislámskými a protimigračními subjekty. Význam naopak ztratila Dělnická strana sociální spravedlnosti.

Protiislámské a protimigrační subjekty se podle autorů zprávy od tradičního krajně pravicového hnutí distancovaly, přesto se těšily podpoře sympatizantů extremistických skupin. „Vedle nich však dokázaly svými vyhraněnými názory na migraci zaujmout i část širší veřejnosti, která by se podpoře krajní pravice vyhýbala,“ stojí v dokumentu. „Způsob mobilizace stoupenců se neliší od způsobů využívaných extremistickými platformami. Jde zejména o záměrné vyvolávání subjektivního pocitu ohrožení a nebezpečí, kterého bývá dosahováno i na základě účelových, dezinterpretovaných anebo ojediněle i lživých informací,“ konstatuje zpráva.

Zdeněk Ryšavý, foto: ČTK

převzato z Romea.cz

Chcete přispívat na naše anketní stránky? Ozvěte se na rhangos@volny.cz, nebo přímo šéfredaktorovi na romanohangos@gmail.com.

Anketní otázka

Jak by se měli Romové sami integrovat do společnosti?

Jan Josef Rosenberg, ČR – Praha
Třicet let jsem věřil, a vše pro to dělal. Bohužel to nešlo a myslím si, že ani nepůjde. Vidím problémy, a proto je nezastírám. Malé děti doplácí na ješitnost a pýchu dospělých. Je hodně Romů, co chtějí dělat dojem kultivovanosti, ale o problematice Romů neví nic. Z mého pohledu, my Romové bychom se měli nejdřív postarat o opuštěné romské děti a dávat je do zaběhnutých rodin. Měli bychom řešit mladé Romy závislé na drogách a dostat je zpět pod romskou střechu. Měli bychom více dbát na osvětu a pořádat sbírky na řešení romských akutních případů. Měli bychom společně bojovat proti úřednickému rasismu. Romští chlapi v politice už dávno nejsou chlapi.

Jan Cverčko, ČR – Liberec

Zřejmě se budu opakovat, ale Romové dnes už nejsou, je to jen odnož něčeho, co by mělo připomínat národ. Vůbec nejde o majoritu. Integrační plány jsou jen kamufláž politického spektra, jak udusit to, co tolik let doutná. Pokud Roma nepřijmou odpovědnost, nemůže se nic změnit. Mohou a mají to právo hovořit do dění kolem sebe. Co dělají – nic. Když se pokusíte ve spolupráci s politiky otevřít orgán, který má smysl a kde se mohou svobodně vyjádřit, drží je to jen chvíli. Po několika měsících to upadne a pak řvou, jak se mohlo tohle dopustit o nás bez nás. No jak? Jen svou stupidní laxností a neschopností. Škoda slov.

Vladimír Sedlák, ČR – Brno

Některé názory Romů jsou hezké, ale neefektivní. Některé ale zase vycházejí ze zkušenosti, ale i z momentální situace. Romové by měli pochopit, že se jako národ už musíme zformovat, abychom už nebyli lidem pro smích. Neziskovky, které vedou Češi, nás mají za nejpodřadnější rasu. Pokud ale mají o nás zájem, tak jen proto, aby z nás měli prospěch. Aby skrze nás získali finance pro sebe. Dalo by se říct, že v proromských neziskovkách pracují jen mladí lidi po vyučení. Na Romech si dělají praxi, ale Romy nenávidí. Majorita žije v tom, že si jen s námi kazí image. My Romové musíme bojovat za to, aby neziskovky byly celoromské. Měli by tam pracovat naši studenti a právníci.

Eva Danišová, ČR – Česká Třebová

Lidem v obtížné situaci se musí pomáhat. Také je nutno dělat osvětu mezi politiky, kteří mají páky na změnu. Pokud je 500 000 nezaměstnaných, chyba není

v lidech, ale v systému. To, že i my máme romské prostitutky a fetišky, je jen důsledek sociálně ekonomického vyloučení. V každé vyloučené komunitě najdete podobný typ života. Dokud se ale majorita nenaučí přijímat Romy jako rovnocenné partnery, tak integrace Romů nikam nepovede. Chyba není na straně vyloučených, ti jsou tlačeni do ponižující role a moc šancí na změnu nemají. Mluvim z vlastní zkušenosti terénního pracovníka. Pomáhat slabým je správné, ale naučit slabé lovit, je pro ně mnohem účinnější. Jen musí každý lovit ve stejném rybníku, tak aby nebyl jen pro vyvolené. Romové, kteří jsou 20 a více let závislí na sociálních dávkách, ti se už naučili, jak v této situaci existovat.

Vojtěch Rác, ČR – Kladno

Můj názor je, že příčiny, které mají jednoznačného jmenovatele, nejsou v Romech, ale v systému, který nedokáže včlenit tento problém mezi priority, které vlastně v jistém smyslu patří do kategorie celospolečenského zájmu. Jsou označovány jako problém menšiny, která by neměla být uzavřenou komunitou bez občanského práva. Je nasnadě tedy otázka: Je možné na základě justičního práva zbavit práv celou skupinu občanů, nebo národnostní menšinu? Netolerance a xenofobní postoje některých politiků Romy vyřazují ze společnosti a společensky znemožňují. I když je známo, že za vinou musí následovat trest, tak politiky chrání parlamentní imunita. Já osobně vidím problém i v tom, že pokud my Romové se už dostaneme na místa, kde máme možnost cokoli ovlivnit, nejsme schopni opakovat tlakům a vnučování a jako vždy vše odkývneme.

Michal Šamko, ČR – Zruč nad Sázavou

My Romové jsme v ČR ve špatné situaci, a když Romové hodnotí Romy, tak to je pořád dokola a pořád to samé. Roma sem, Roma tam, ale nikdo už nemluví o tom, že pokud chceme řešit naši situaci, tak musíme také mluvit o tom, že jsme součástí této země, i společnosti. Naše témata by neměla být zaměřena jen na nás, ale i na většinovou společnost. Musíme se naučit dělat své programy a projekty tak, abychom do nich zapojili i majoritu. Naše programy by měly oslovit i majoritu a měla by také vědět, že nám není lhostejná. Že záležitosti, které se dotýkají nás, se týkají i jich. Tam je ta síla, nabídnout něco, co máme společného, co osloví i majoritu. Například nezaměstnanost, důchody, děti a další aspekty, které díky zákonům této země poškozují jak nás Romy, tak i většinovou společnost.

Připravil Gejza Horváth

komentář

Co se to tu děje?

KAREL HOLOMEK

V posledních několika týdnech jsme zažili docela nepříjemné události. Uskutečnila se návštěva čínského prezidenta a v souvislosti s ní jsme byli svědky podivného počínání policie v přímém přenosu, která nechránila své občany před čínskými ochránáři. Mohli bychom to i chápat, neboť hostu se nemají zrovna připomínat nepříjemné věci, kdyby toto celkem zřejmé selhání policie nepohnojil sám prezident, který neváhal a pozval si zástupce policie k sobě na hrad a tam jim udělil pochvalu skoro před nastoupenou jednotkou. Divné!

Tématem, které rezonuje nejen ve školství, v parlamentu, vládě, ale i na hradě, je novela školského zákona a v ní i některé aspekty uplatňování inkluze v našem školství. Inkluze je totéž, co snaha dát všem dětem školou povinným rovný přístup ke vzdělání. Polovina společnosti je proti, dokonce i spousta vzdělanců, nejvíce jsou slyšet z řad politické strany ODS. Argumentují, že inkluze znamená pohromu pro české školství, že je předčasná, ačkoliv pro lidi ve školství pracující je známé, že už běží nejméně deset let. Prostě, některým dětem je lépe v jejich školách, rozumí se těch segregovaných. Říká to i náš pan prezident. Jaký pak div, že novelu školského zákona, kterou právě dostal k podpisu, vetoval. Divné!

Do třetice všeho nedobrého: Hrozící nebezpečí migrantů z válečných oblastí islámského státu, které je zatím akutní spíše jinde v Evropě než u nás, přesto dokáže vyvolávat velké strachy, zejména když jsou podporovány opět z nejvyšších kruhů. To má za následek tvorbu různých bezpečnostních opatření. Jedno z nich vymysleli naši poslanci. Připravili zákon, který umožňuje domovní prohlídku bez povolení soudu do bytů legálních držitelů zbraní. Údajně tím má být zabráněno nekontrolované střelbě na ulicích. Bude-li to pravda a tento zákon vstoupí v platnost, byla vyměněna svoboda za iluzi bezpečí, abychom nakonec zjistili, že nemáme ani jedno. Divné!

Bohužel tu zaznamenávám reálné programové úsilí změnit něco na tom, co jsme už pokládali skoro za samozřejmé: Svobodu, rovnost občanskou a právní stát. To, co ještě před desíti léty by bylo považováno za šlápnutí do něčeho nechutného, teď zaznamenáváme denně. Copak sami Romové nezažívají dnes a denně úhony, na které si už zvykli a přijdou jim skoro samozřejmé?

Nu, nemusíme být zrovna pesimisty a všechno zatracovat. Pořád máme svobodu slova, pořád se můžeme zapojovat do debat a aktivit, které nedostatky tepají, pořád můžeme skládat argumenty pro spravedlivou věc. Toho se držíme. Zapadat do pasivity je to nejhorší, co by se mohlo stát. Těm, kteří to nepochopili a spokojují se se svým malým klidem a schováváním se za druhé, je třeba otevřít oči. Právě jim by se mohlo stát, že už zítra je někdo „osolí“ a budou jen nevěřičně stát a zírat: Jak je to vůbec možné!?

Všechno je možné! Nic netrvá věčně, není-li to udržováno a bráněno. Zlu, nenávisti a hlouposti je třeba klást překážky. Nositele těchto vlastností lze rozpoznat snadno: Podle skutků jejich je poznáš.

Sar bi pes kamenas o Roma korkore te integrinel andre spoločnosca?

Michal Šamko, ČR – Zruč nad Sázavou

Amen o Roma sam andre ČR andre bibachtaľi situacija u te mek korkore o Roma vakerel pal o Roma, ta e duma džal furtom ča pal jekh. Sar o Roma cerpinen, sar phares dživen. Ŋiko aľe imar navakerel pal oda, hoj te kamas te rješinel amari situacija, ta mušinas te del duma the pal oda, hoj the amen patrinas adaj, hoj adaj ul'iľam, hoj adaj sam khe-re. Nakamahas bi te avel zamerimen čak pre peste, aľe the pre vetšinovo spoločnosca. Mušinas pes te sikhavel, te kerel peskre programi the o projekti avka, hoj te las andre the la majorita. E majorita bi kamelas tiž te džanel, hoj amenge pre late zaležinel, hoj nane amenge jekh, so pes tiž laha kerel. Kampol te sikhavel tiž pre oda, hoj save pharipena hin amen, avela he len. Andre kada hin e zor, te sikhavel la majoritake, hoj amen savoren hin stejnaka pharipena. Hoj cerpinas jekhetanes. Džal pal o buťa, pal o penziji, pal o čhavore, the pal aver aspekti, hoj o zakoni andre ČR keren pharipen na čak amenge, aľe the le gorenge.

Jan Josef Rosenberg, ČR – Praha

Tranda berš šigitinavas le Romenge, tranda berš paťavas a savoro perdal oda keravas. No, nadelas pes nič te kerel a gon-doľinav mange, hoj pes imar aňi nadela. Dikhav o problemi, u vaš oda len nagaruvav, vakerav pal oda. O cikne čhavore dopoťinen pre le phurengro baripen the pro diľiňipen. Hin but Roma, so kamen te sikhavel, hoj hine kultivovane, aľe pal e romaňi problematika nadžanen nič. Me phenav, avelas bi lačhes, te bi amen o Roma pes postarinahas pal o čhavore, romane široti, the thovahas bi len andre lačhe romane fajti. Kamahas bi pes tiž te postarinel pal o ternechar čhave, so droginen, u te anel len pale ki o lačho romano džživipen. Kamahas bi le Romanca te vakerel, the te kidel avri love pro ola Roma, so dživen moneki phares the čores. Jekhetane bi kamahas te pekel tele o uradnicko rasizmus. Kajča, andre politika amare romane murša imar murša nane.

Vladimír Sedlák, ČR – Brno

Le Romen hin the lačhe nazori, aľe pre aver sera nane hinke efektivna. Varesave romane nazori aven avri andal o džživipen u varesave the andal e momentalno situacija. O Roma bi imar kamenas te džanel, hoj sar narodos pes imar mušinas te zforminel, hoj imar te na avas le manušenge pre ladž, pro asaben. O neziskovki, so ľidžan o Čechi, amen naľikereren vaš űisoske, sam perdal lende nekgoreder rasa. Intereš-na sam perdal lende ča akor, sar len amendar vareso hin. Sar kiden peske amare love. Del pes tiž te phenel, hoj andre kajse organizaciji keren buťi terne manuša – Čechi, so gele avri andal e škola. Pro Roma peske keren e praksa, aľe le Romen našťik ačhen avri. E majorita džível oleha, hoj čak peske amenca mosarel peskri paťiv. Amen o Roma musaj te terďuvas vaš oda, hoj te aven čak romane organizaciji, hoj andro neziskovki te keren čak o Roma. Amare študenta, the o fiškaľoša – pravnika.

Jan Cverčko, ČR – Liberec

Roma adadžives imar nane, hin oda imar ča varesavi banda, so pes sikhavel avka, hoj oda has varekana narodos. Nadžal pal e majorita. O integračne plani, oda hin ča politicko kamufláž, o politicka oleha ča kamen te garuvel oda, so imar but berš lokes labol. Kim o Roma naprelena e zodpovednosca korkore vaš peske, ta feder šoha naavela. O Roma andr'oda šaj den duma, hin len pre oda the pravos, bo pes jedňinel pal lende, korkorende. U so keren? O Roma perdal peste naken nič. Te vareko kamel perdal o Roma te phundravel varesavo nevo organos, saves hin cena, the kaj šaj o Roma korkore phenen, so kampol te kerel, ta ľikerel len oda ča charno ideos. Pal o paru čhona len oda predžal, u paľis keren bida, hoj sar oda avka šaj avel, hoj pes savoro kerel bije lengro. No sar? Bo o Roma hine zamukhle, nabajinen korkore pal peske, hin lenge jekh, so lenca avela. Le Romanca űiko naavla avri pro agor. Pal lende hin zijand mek lav te phenel.

Eva Danišová, ČR – Česká Třebová

Le manušenge, save hine andre bibachtaľi situacija, musaj te šigitinel. Le politikenge kampol tiž te phenel, sar hin o čačipen, bo jon oleha šaj vareso keren. Te jepaš milionos nipi nakeren buťi, ta nane vaš oda došale o manuša, aľe o sistemos. Hoj imar he amen hin romane prostitutki he fetiška, hin ča vaš oda, hoj sam avri ispidle andal o socialno ekonomicko procesis. Kajso džživipen ekzistinel andre dojekh avriispidľi komunita. Kim e majorita nadomukhela le Romen kija peste, ta űisavi integracija šoha naavela. Oda nane doš le Romen-gri, jon vaš oda našťi, bo jon dživen andre ajsi phari situacija, hoj len imar aňi nane šanca vareso oleha te kerel, vareso te zmeňinel. Dav duma mira zkušenoscatar, bo kerav buťi le Romanca andro terenos. Hin mištes te šigitinel le slabenge, aľe meksa feder hin len te sikhavel, sar korkore peske te chuden mačhen. Ča musaj savore oda te kerel jekha godaľa. Kada našťi avel čak perdal varekaste, abo čak perdal o feder džene. O Roma, save dživen le podporendar biš berš the buter, ta imar sikhľile, sar andre kaja situacija te ekzistinel.

Vojtěch Rác, ČR – Kladno

Me phenav, hoj vaš e romaňi problematika nane došale o Roma, hoj oda hin problemos calona spoločnoscakro. Savoro andas avri e demokraticko politika, e ekonomika, e diskriminacija the o rasizmus. Vaš ada o štatos musaj te lel e romaňi problematika sar peskro prioritno problemos. E ČR našťi lel o pravos calona menšinake. Varesave politika peskre nazorenca peken tele savore Romen, mosaren lenge o nav, the aleha ispiden le Romen avri andal e spoločnosca. Mosaren lenge lengri paťiv u o zakoni lenca nakeren nič, mek len braňinel e poslancecko iminuta. Me dikhav o problemos the andr'oda, hoj sar amen o Roma pes dochudas pro thana, kaj pes del le Romenge te šigitinel, ta nasam štonc te ľikerel avri o tlakos le gorengro, das peha te kerel oda, so jon kamen, the pre savoro priačas.

Černí a bílí zářili na jedné scéně. Publikum i porota...

Dokončení ze str. 1

Emoce, které naplnily prostory klubu, se daly takřka krájet a v publiku nezůstal ani jeden člověk nedotčený tím, co se odehrávalo na pódiu. Bohužel jediným mediálním svědkem této události se stal osamocený redaktor Romano hangos. Žádná další česká média o akci zájem neměla. Ale pryč od smutného...

Nejlépe se atmosféra, která ovládla prostory Leitnerky, projevila v reakci poroty. Znamý muzikant a spisovatel Gejza Horváth, vedoucí taneční skupiny Merci Monika Balogová, lektor cirkusu Le Grando Tadeáš Plch a ředitelka hudební školy Maruška Bikárová se ke konci soutěže nemohli rozhodnout, které mladé umělce „dát na bednu“. Tři první místa – to bylo pro takové množství talentů opravdu málo. Tadeáš Plch se při svém hodnocení účastníků nemohl v záplavě emocí ani pořádně vyjádřit a věty skládal z citoslovcí. Gejza Horváth věstil většině vystupujících tu nejlepší uměleckou budoucnost a Monika Balogová většinu času probrečela. Tomu se ale nelze divit. Například skupina Bojovat srdcem předvedla neuvěřitelnou smršť energického romského tance smíšeného s bojovým uměním Capoeira. Děti s nelehkými osudy ukázaly mocnou vůli k vítězství. Případnou výhru chtěly věnovat na léčení jednomu ze svých členů, který kvůli vážné nemoci nemohl na soutěž dorazit.

Třináctiletá zpěvačka Kristýna Bechtoldová vyvolala bouřlivé ovace publika svým čistým hlasovým projevem a silou svých očí. „Čeká tě hvězdná kariéra, Kristýno, nepřestávej se věnovat zpěvu a brzy tě

uvidíme na scéně,“ sdělil zpěvačce Gejza Horváth. Zcela profesionální výkon předvedla také třináctiletá Lucie Bikárová. Krásná, energická dívka rozezněla sál tak, že si jí v nebi musely všimnout i Whitney Houston a Amy Winehouse. Sebejisté vystoupení Lucie, práce s publikem, schopnost upoutat pozornost diváků na neomezenou dobu a samozřejmě profesionální vokál nenechaly v sále nikoho chladným.

Soutěž ale vyhrála jiná tanečnice a zpěvačka, Alice Šumberová. Alice se rozhodla svoje vystoupení koncipovat jako energický tanec na píseň skupiny Fly Project „Toca Toca“. Členka skupiny Magic Free Group předvedla před porotou dech beroucí taneční a pěveckou smršť. Porotě nakonec trvalo dobrou hodinu, než zveřejnila finální hodnocení, ve kterém se Lucie Bikárová umístila na třetí příčce a taneční skupina Bojovat srdcem na druhém.

Na galavečeru kromě vyhlášení vítězů vystoupila také legendární taneční skupina Magic Free Group, romský muzikant Roman Horváth a skvělá zpěvačka Maruška Bikárová. Talentová soutěž „I ty můžeš zazářit“ je určena mladým neprofesionálním talentům ve věku od deseti do sedmnácti let. Vítězové soutěže získali za své vystoupení finanční poukázku ve výši pět tisíc, tři tisíce a tisíc pětset korun na zakoupení hudebního nástroje, nebo zážitku souvisejícího se vzděláváním nebo rozvojem talentu. Soutěž se zrealizovala v rámci projektu „Pro Romy, s Romy“ a za finanční podpory Evropské komise, Generálního ředitelství pro spravedlnost a spotřebitele.

Text a foto: Sabir Agalarov

Romská značka Gypsy MaMa chce obchody po celém Česku

Porotu nejstarší evropské ceny pro sociální inovace zaujala brněnská módní značka Gypsy MaMa, která navrhuje a vyrábí oblečení inspirované romskou kulturou. Projekt zatím žije z peněz dánské nadace The Velux Foundation, do dvou let by si měl na sebe vydělat sám.

Šátky, halenky nebo kalhoty módní značky Gypsy MaMa jsou barevné a hodně vzorované. Ušili je brněnští Romové a Romky spolupracující s neziskovou organizací Tripitaka. Sdružení založilo sociální firmu vyrábějící oblečení, které kombinuje tradiční romskou kulturu s moderním stylem oblékání.

„Chtěli jsme vytvořit podmínky pro kreativitu mladých lidí, kteří se rodí zdnlivě do situace bez budoucnosti, a zároveň zmírnit předsudky většinové společnosti vůči romské minoritě,“ říká Zdeněk Raiser, mluvčí organizace Tripitaka.

První kolekce značky Gypsy MaMa začaly vznikat před třemi lety. V té době nezisková organizace oslovovala brněnské módní návrhářky, které následně ve spolupráci s Muzeem romské kultury začaly s místními Romkami vytvářet první oblečení.

Podpora z dánské nadace

„Pilotní projekt a módní přehlídky měly úspěch, a tak jsme v polovině roku 2015 zahájili výrobu dvou komerčnějších kolekcí,“ uvádí Rai-

ser. Dodává, že na jednodušších fázích výroby se podílí lidé ze sociálně vyloučené lokality „brněnského Bronxu“.

Značku Gypsy MaMa mohou lidé už koupit na internetu nebo v kamenné prodejně v Brně. Brzo by se oblečení mělo prodávat v dalších přibližně 30 obchodech po celém Česku. „Máme ambice být evropskou značkou, chceme spolupracovat s romskými komunitami po celé Evropě,“ tvrdí.

Projekt zatím žije z peněz dánské nadace The Velux Foundation. Do dvou let by si měl podle představ Tripitaky na sebe vydělat sám. Nápad také nyní vyzdvihla nejstarší evropská cena pro inovativní projekty Sozial Marie. Vídeňská cena finančně odměňuje nejzajímavější sociální podniky ze střední a východní Evropy. Gypsy MaMa dostala dva tisíce eur, v přepočtu okolo 54 tisíc korun.

Zaměstnávání seniorů i vězňů

O víkendu proběhl již dvanáctý ročník této mezinárodní soutěže. Uspěly v ní i další české nápady. Uznání porotců složených mimo jiné z řad podnikatelů nebo univerzitních profesorů také získala Burza filantropie. Myšlenka propojující firmy s veřejným a neziskovým sektorem se mezi českými projekty umístila vůbec nejvýš a celkově skončila třetí.

Cenu si odnesl také nápad na zaměstnávání seniorů Ponožky od babičky od neziskové organizace Elpida. Mezi desítkami nápadů zabodoval i projekt #prsakoule, který upozorňuje na onkologická onemocnění prsu a varlat.

Každý rok má soutěž svého patrona – osobnost ze světa byznysu, která může díky svým zkušenostem projektům nabídnout radu, kam například nápad posunout. Loni Českou republiku zastupoval podnikatel a zakladatel společnosti Linet Zbyněk Frolík. Letos záštitu nad projekty převzal někdejší generální ředitel České spořitelny Pavel Kysilka.

Sozial Marie každoročně rozděljuje sumu ve výši 54 tisíc eur, jednotlivé projekty mohou získat peníze v rozmezí od dvou do patnácti tisíc eur. Stejně jako minulý rok, i letos si první cenu odnesl vídeňský projekt zaměřený na pomoc uprchlíkům. Tento rok vyhrál Dispaced_Space for Change.

Mezi loňské nejúspěšnější české nápady se dostal projekt zaměřený na zaměstnávání vězňů Změna je možná. Provozovatel call centra, společnost A-Giga se snažila dávat práci recidivistům ve věznici Vinařice. Za více než čtyři roky programem prošlo okolo sto padesáti lidí. Mnozí z propuštěných následně pro společnost pracují jako běžní zaměstnanci. **Kateřina Adamcová**

O rasismus hin sar rakovina

Hin o rasismus andre amari republika bibacht amare manušenge? Oda čačipen, hoj hin, talam sako Rom ada prindžarel. U gadženge andro šere hin thodo avka zorales, až dar.

Hin mange 56 berš, predžidilom but lačo the nalačo. Perši andre škola, kaj somas korkoro romano čhavo, ňiko manca nakamelas te vakerel. Sar zavidzinavas le romane čhavorenge, so phirenas andro zvlaštno škola. Aňi pre učeder škola, kaj phiravas dureder, na sas mištes. Odgeľom latar te kerel buti andre fabrika.

Paš o komunisti o nipi le Romendar daranas, phundrades ňiko na phenelas nič, na sar akana, kana keren prociromska demonstraciji.

Paš e perestrojka sas imar čino feder. Zathovenas pes romane organizaciji, save pes marnas vaš romane čačipena. The me keravas adi buti, čhinavas liľa šadzík andro novinki, u odoj pes maravas vaš e romaňi čhib the kultura. Oda mariben na sas loko, mindig kana mire lava gele avri, o gadže mandar asanas. „So peske kada kalo tormal te phenel?“ phene-nas o manuša. The avka na daravas a džavas dureder. Jekhetane le Romenca Rokicaňatar, la Milenaha Hübschmannovaha.

Pal o novembros 1989 sas imar avres. Bij e dar šaj phenahas, so amen kamahas, zathovahas amare organizaciji. Ačhiľom sar bičhado pro viboris khere Bilovciste. The odoj man maravas vaš amare Roma. O pharipena na sas mindig, o rasismus na pejla tele.

Avile perša maribena proci Roma, murdaripena. Pro fali irinenas, kaj amen te murdaren.

But Roma daranas, denašle andre Kanada, Anglija, me la fameliľjaha geľom te bešel Bernate. Odoj keravas redaktoris andre amare novinki Romano kurko the Amaro lav. Phirahas pal o fori, vakerahas le rajenca, la policijaha, hoj te ratinen le Romen, vakerahas le Romenca te na denašen, te na daran.

But berša adi buti kerav, tiž adaj Janovoste paš o Litvinov, kaj akana bešav.

E diskriminacija, o rasismus na našilľa aňi pal o 25 berš pal e revolucija. Le Romen sako phenel tele. ňiko paš amende na chudel. Adaj Janovoste predžidilom baro pogromos. O fašisti kamenas te phagerel amare khera u te marel amen. Šaj palikeras le Devleske, the tiž la policijake, hoj pes kada bibacht naačhiľas.

Amaro mariben prekal rasismus the diskriminacija šoha na preačhola. Hin oda sar rakovina, so našavel le manušes andral. Jekhetane kole manušenca, so amen rado dikhen, musaj amen te maras. Pro feder dživipen amare čhavorenge.

Jan Horváth

Rasismus je jako rakovina

Je rasismus v naší republice reálnou hrozbou pro naši menšinu? Samozřejmě, že je, každý, skoro každý, Rom se ocitl tváří v tvář tomuto problému. Předsudky a stereotypy v myšlení mnoha lidí v ČR jsou tak hluboce zakořeněny, až hrůza.

Je mi 56 let, leccos jsem v životě zažil dobrého i zlého. Začalo to na základce, kde jsem byl jediný romský žák. Spolužáci mi dělali naschvály, odmítali se mnou kamarádit. Jak jsem záviděl romským dětem sousední zvláštní školy, kterou navštěvovala většina mých vrstevníků. Ponižování pokračovalo i na učilišti, jež jsem záhy ukončil a nastoupil do zaměstnání.

Za komunismu se lidé báli veřejně proti Romům vystupovat. Jinak tomu je dnes, kdy se pořádají protiromské demonstrace.

V dobách perestrojky se i u nás začaly věci měnit k lepšímu. Vznikaly romské organizace, které bojovaly za identitu a rozvoj romské kultury. I já jsem se přidal, začal jsem psát do tehdy komunistického tisku, upozorňoval režim na nutnost respektovat odlišnosti Romů a na potřebu rozvoje romského jazyka a kultury. Nebylo to lehké, vždy, když vyšel můj článek, nastal v práci a v okolí výsměch a ponižování. „Co si to ten cigán dovoluje něco podobného žádat?“ říkali lidé. I přes to všechno jsem nepolevil a bojoval dál, společně s Giňovými z Rokycan, dr. Hübschmannovou a dalšími.

Obrat nastal po listopadu 1989, kdy jsme se mohli konečně svobodně vyjadřovat a zakládat svá sdružení a organizace. Stal jsem se poslancem národního výboru u nás v Bílovci a konečně jsme mohli mluvit do našich záležitostí. Nešlo to vždy hladce, předsudky a netolerance stále přetrvávaly v myslích lidí, změny nenastaly ze dne na den.

Objevily se první rasové útoky proti Romům, vraždy a násilí. Protiromské nápisy na zdech českých měst a vesnic byly realitou tehdejší doby.

Hodně Romů emigrovalo z obav o svůj holý život na západ, já jsem se s rodinou přestěhoval do Brna, kde vznikalo romské vydavatelství Rompress. Již jako redaktor společně s kolegy jsem objížděl česká a moravská města, apelovali jsme na policii a místní samosprávy, aby udělaly pořádek a chránily romskou menšinu. Psali jsme pravdu o těch útocích a snažili se přesvědčovat Romy, aby nikam neutíkali a bojovali o svá práva na život v demokracii.

Ve svém dlouholetém boji za náš romský národ a lepší budoucnost našich dětí pokračuji i zde v Janově, kde žiji a pracuji mezi Romy. Diskriminace, netolerance, rasismus a ponižování nezmizelo ani po 25 letech od revoluce. Romové jsou stále terčem ponižování a nezájmu mocných tohoto státu. V Janově jsme zažili pokus o protiromský pogrom, byly tady pochody neonacistických bojůvek, k nim se přidávali i místní lidé pod záminkou nárůstu tzv. romské kriminality. Šlo nám tehdy opravdu o holý život, díky policii se situace uklidnila, ale ten pocit strachu v nás přetrvává dodnes.

Boj proti rasismu a diskriminaci nikdy nekončí, je to jako rakovina, která ničí člověka zevnitř. Společně s našimi sympatizanty z majority se musíme spojit a bojovat proti jakémukoliv zlu a bezpráví. Je to v zájmu všech a v zájmu budoucnosti našich dětí.

Jan Horváth

Vakeras romanes 4

tato d'ives	teplý den
e berveľi	včela
o avgin	med
avgino	medový
khamoro lulud'i	slunečnice
O khamoro taťarel.	Sluníčko hřeje.
Brišind del.	Prší.
Džas avri te dikhel.	Jdeme se podívat ven.
Savoro šukares barol.	Všechno krásně kvete.
E luma šukar.	Svět je krásný.
o asaviben	smích
Kampel te asal.	Je čas se usmívat.
Ma ruš pre ñikaste.	Nemrač se na nikoho.
Des lačhipen, o lačhipen chudeha.	Rozdáváš dobro, dobro dostaneš.

Jan Horváth

Romské tance opět hýbaly jihlavským Domem kultury

Amen khelas, tak zní název velké taneční soutěže v (nejen) romských tancích. Již podeváté ji v Jihlavě pořádalo Nizkoprahové zařízení pro děti a mládež Erko při Oblastní charitě Jihlava. Soutěž byla otevřena veřejnosti a proběhla ve čtvrtek 19. května 2016 od 15 hodin v DKO Jihlava. Přihlášeno bylo 25 tanečních skupin i jednotlivců.

„Amen Khelas – v překladu My tančíme – je tohoto druhu největší taneční soutěž na Vysočině. Vystoupily tu děti a mládež převážně romského etnika. Soutěžící předvedli tradiční romské, ale i moderní tance,“ řekla Michaela Makáňová, hlavní organizátorka akce.

Kromě 20 tanečních skupin z Erka se soutěže zúčastnily další služby Oblastní charity Jihlava – Terénní programy SOVY Jihlava, Nizkoprahové zařízení pro děti a mládež ZASTÁVka Telč a Nizkoprahový klub Vrakbar Jihlava. Přihlášily se i další zařízení z celé Vysočiny – Denní centrum Žďár nad Sázavou, Komunitní centrum pro mládež Ambrela Třebíč a Dům dětí a mládeže Jemnice Junior.

Program zpestřily svým vystoupením i malé děti z charitního Klubíčka – sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Průběh soutěže oživil svými vstupy DJ Dáda.

Do poroty letos usednuli mimo jiných: RNDr. Miloš Vystrčil – senátor Parlamentu ČR, Mgr. Radek Vovsík – ředitel Dětského domova se školou, Mgr. Zuzana Fialová – zástupce ředitele Charity pro služby sociální prevence, P. Mgr. Vojtěch Vagáj – první český romský kněz, Tina Tesárová a Veronika Dufková – trenérky tance z tanečního souboru Street Busters, vítěz ve starší kategorii Amen Khelas 2010 a Dáda Drevňák – DJ, producent a promoter.

Michaela Makáňová

SLAVNOSTNÍ VYHLÁŠENÍ CENY GRATIAS TIBI

Srdečně Vás zveme na slavnostní vyhlášení laureátů ceny **GRATIAS TIBI 2016**, které se koná **31. května od 19.00 v kině Lucerna**, Vodičkova 36, Praha 1.

Cena Gratias Tibi je určena mladým lidem, kterým není svět kolem nás lhostejný a pozitivně ho ovlivňují.

Ceny předají významné osobnosti: operní pěvkyně **Soňa Červená**, politická vězeňkyně **Miluška Havlůjová**, herečka **Martha Issová**, místostarosta Junáka a politický vězeň **Jiří Navrátil**, výtvarník **František Skála**, rektor Masarykovy Univerzity **Mikuláš Bek** a **Petr Dvořák**, ředitel České televize.

Programem bude provázet moderátorka **Ester Janečková**. V rámci večera vystoupí **Monika Načeva** s **Michalem Pavlíčkem** a slavnostní atmosféru podpoří tanečníci z **Duncan Centre**.

Po skončení oficiální části večera si Vás dovoluujeme pozvat na malý raut do Mramorového sálu paláce Lucerna.

Přehled všech **134 nominovaných projektů** naleznete na stránkách www.gratiastibi.cz.

Pozvánka platí pro dvě osoby. Svou účast, prosím, potvrďte do 29. května 2016 buď e-mailem

Okamurově SPD hrozí pozastavení činnosti

Předseda sněmovního kontrolního výboru Vladimír Koniček (KSČM) podal trestní oznámení na neznámého pachatele kvůli výroční finanční zprávě Romské demokratické strany.

Poslanci z výboru, který má kontrolu zpráv na starosti, se domnívají, že obsahuje zfalšovanou zprávu auditora. Proto na předchozím jednání Konička pověřili, aby trestní oznámení podal. Problém má i Tomio Okamura, jeho hnutí Svoboda a přímá demokracie hrozí pozastavení činnosti, protože dodalo finanční zprávu nekompletní.

Pod zprávou auditora k účetní závěrce RDS je podepsán auditor, který je již rok a půl vyškrtnut ze seznamu auditorů. Zpráva podle Konička navíc neobsahuje originál razítka, ale razítko vystřižené z jiného dokumentu. Předseda RDS Tancoš již dříve řekl ČTK, že vše zapříčinila najatá externí účetní,

kteřá podle něj použila podklady z předchozích let a peníze určené na auditora zpronevěřila.

Výbor se dnes zabýval kontrolou výročních finančních zpráv politických stran a hnutí za loňský i předloňský rok. Strany v nich informují o svém hospodaření i o svých sponzorech. Úplnou zprávu za loňský rok podalo 126 z celkem 244 stran a hnutí. Podala ji i Unie Svobody – Demokratická unie, která již neexistuje. Populistické hnutí Svoboda a přímá demokracie, kterému šéfuje Tomio Okamura, mělo v uzavěrce chyby. „Výbor žádá vládu, aby podala návrh na pozastavení činnosti, neboť byla předložena neúplná finanční zpráva,“ uvedl server Lidovky.cz.

Neúplnou zprávu za loňský rok předložila například také xenofobní Národní demokracie vedená Adamem B. Bartošem nebo hnutí Řád národa, jehož řady nedávno

rozšířil dosavadní poslanec Úsvitu Karel Fiedler. Neúplné zprávy za loňský rok předložilo celkem 13 subjektů. Dvanácti z nich za to hrozí pozastavení činnosti, poslední z nich, Česká strana národně sociální, je v insolvenčním řízení a už je navržena na zrušení. Pozastavení činnosti hrozí i dalším 69 stranám a hnutím, které zprávu za loňský rok nepředložily vůbec.

Návrh na pozastavení činnosti by měla podat vláda Nejvyššímu správnímu soudu na žádost Sněmovny. Sněmovna se bude usnesením kontrolního výboru zabývat na některé z příštích schůzí.

Výbor také navrhuje zrušit 14 stran, které již mají pozastavenou činnost a zprávu za loňský rok nepředložily vůbec. Jde například o Nezávislé demokraty, v jejichž čele stojí bývalý ředitel TV Nova Vladimír Železný.

ČTK
foto: Mikuláš Křepelka

V Thunovské ulici padla obvinění

Pražští policisté zahájili trestní stíhání pěti mužů za výtržnictví při únorovém incidentu v Thunovské ulici. Maskovaní výtržníci tam tehdy napadli pochod aktivistů na podporu migrantů. Obviněným je od 18 do 28 let, stíhání jsou na svobodě. Na webu o tom dnes informoval policejní mluvčí Jan Daněk. Dalších 20 lidí policie podezírá z přestupku proti občanskému soužití, za který jim hrozí pokuta.

Kriminalisté zatím ze skupiny útočníků znají totožnost 25 lidí, přičemž počínání pěti z nich vyhodnotili jako trestný čin. „Tyto osoby se dopustily na místě veřejnosti přístupném výtržnosti tím, že útočily na účastníky shromáždění nebo po nich házely různé předměty. Tím tak hrubým způsobem narušily průběh tohoto ohlášeného shromáždění,“ uvedl mluvčí. Zbýlá dvacítko identifikovaných lidí mohla spáchat přestupek. „Svým hrubým a aktivním jednáním se snažili vyvolat fyzický konflikt s účastníky ohlášené demonstrace,“ vysvětlil Daněk. Správní orgán může za toto jedná-

ní uložit pokutu do 3000 korun. Při migračních demonstracích zasahovalo první únorovou sobotu v hlavním městě 1000 policistů, demonstrantů bylo v součtu desetkrát více. Právě za zásah v Thunovské sklídili policisté kritiku, do názorového střetu se kvůli němu dostali také ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) a ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO). Podle Chovance udělali policisté na místě maximum, když oddělili oba tábory od

sebe a agresory zatlačili pryč. Pelikán zásah označil za selhání – policie podle něj nenaplnila svou roli, protože se jí nepodařilo udržet veřejný pořádek.

Videonahrávka incidentu, která se šířila po sociálních sítích, tvrdila, že střet v Thunovské vyprovokovala policie. Chovanec to odmítl, za videem podle něj stály proruské weby, jejichž cílem bylo policii znevěrohodnit.

ČTK
foto: František Vlček, MAFRA

www.romea.cz

Informační portál o všem, co se děje ve světě Romů.

Chybí odhalování příčin toho, co se Romům za nacismu stalo, nesouhlasíme s protiuprchlickými náladami

Čeněk Růžička, předseda Výboru pro odškodnění romského holocaustu v České republice (VPORH), během letošního pietního aktu kritizoval absenci systematického odhalování a zveřejňování příčin a důsledků toho, co se Romům a Sintům za nacismu stalo ve veřejném prostoru.

„Například, jak probíhalo zatýkání romských rodin jednotlivými četnickými stanicemi? Co bylo jednotlivým rodinám zabaveno a nebylo nikdy vráceno? Jak probíhala spolupráce českého protektorátního ministerstva vnitra s nacisty při pronásledování Romů?“ ptal se Čeněk Růžička, který se v souvislosti s uprchlickou krizí jasně vymezil proti xenofobním populistům.

„I Romové mají obavy z uprchlické krize a bojíme se možných bezpečnostních a sociálních dopadů a rizik. Avšak bytostně nesouhlasíme s vyhocenými náladami části společnosti, kterou účelově podněcují političtí populisté a fanatici. Po převratu, v době, kdy se Romové stali obětmi rasových vražd a kdy z obavy o životy členů svých rodin odcestovali za tolerantnějším prostředím do Kanady, Holandska, Německa, Anglie a dalších zemí, jsme byli rádi, že je tyto země přivítali se srdcem na dlani. Tudíž známe pocity migrantů i běženců,“ uvedl Čeněk Růžička v projevu.

Projev Čenka Růžičky během pietního aktu v Letech u Písku, 13. 5. 2016

Uvedu text, který jsem měl tu čest pronést při příležitosti slavnostního Dne památky obětím holocaustu v lednu tohoto roku v Senátu. Myslím, že je nanejvýš aktuální.

Mým rodičům nacisté a jejich čeští poskoci zničili celé jejich původní rodiny. Maminka se z protřepných hrůz nikdy nevzpamatovala. Za komunistů do Letů jezdila se strachem. V přímém přenosu zde totiž byla svědkem míry znevážení místa svého věznění a hrobů svých nejbližších, jaké nemá nikde v Evropě obdoby. Po převratu reportáže z nenávisných pochodů na Romy vypínala. Nedokázala totiž pochopit benevolenci k projevům toho samého typu nenávisti, který za nacismu zažila. Moje popřevratové aktivity nepodporovala. Bála se nacistů, bála se komunistů a nepřestala se bát ani po převratu.

Před čtyřmi lety jsem zde při stejné pietní vzpomínce otevřel otázku absence systematického odhalování a zveřejňování příčin a důsledků toho, co se Romům a Sintům za nacismu stalo a vyslovil jsem zde přání, aby se situace v tomto směru změnila k lepšímu.

Vztahy Romů s většinou jsou zatíženy intenzitou škodlivých předsudků, jaké nepamatují. Oslovujeme, argumentujeme, doslova žádáme a stále se setkáváme jen s ne-

pochopením a ignorací. Instituce čerpající z práce ctihodného prof. Ctibora Nečase sem tam zveřejní informace, ale neustále opakují to samé, respektive v průběhu času pro to samé jenom použijí jiné věty. Přitom témat ke studiu je nepřeberné množství.

Například, jak probíhalo zatýkání romských rodin jednotlivými četnickými stanicemi? Co bylo jednotlivým rodinám zabaveno a nebylo nikdy vráceno? Jak probíhala spolupráce českého protektorátního ministerstva vnitra s nacisty při pronásledování Romů? Za jakých okolností docházelo v Sudetech k popravám Romů? Co se stalo s 2500 Romy a Sinty, kteří na vzniklou situaci nestačili zareagovat a zůstali v odtržených Sudetech?

O hrozícím nebezpečí jejich deportaci do koncentráků se od sudetských Němců nedozvěděli. Až na pár jedinců neuměli číst ani psát. Jak v Sudetech probíhalo jejich zatýkání a jejich deportace do koncentráků? Do jaké míry mělo chování sudetských Němců vliv na jejich utrpení? Kdo přežil? Romské oběti ze Sudet se ve statistických datech bohužel neobjevují.

Pozůstatky po obětech by si také přáli podrobněji objasnit roli Romů, členů odbojových skupin, a je potřebné zabývat se i příběhy statečných Čechů, kteří považovali Romy za lidské bytosti a pomohli jim se ukrýt v tak složité situaci.

Ostatně, poučení například můžeme čerpat nejen z osudů Romů během 2. světové války, poučení najdeme v celé historii existence romského národa.

Vážení, i Romové mají obavy z uprchlické krize a bojíme se možných bezpečnostních a sociálních dopadů a rizik.

Avšak bytostně nesouhlasíme s vyhocenými náladami části společnosti, kterou účelově podněcují političtí populisté a fanatici. Po převratu, v době, kdy se Romové stali obětmi rasových vražd a kdy z obavy o životy členů svých rodin odcestovali za tolerantnějším prostředím do Kanady, Holandska, Německa, Anglie a dalších zemí, jsme byli rádi, že je tyto země přivítaly se srdcem na dlani. Tudíž známe pocity migrantů i běženců.

My Romové s odmítáním máme své zkušenosti i z 30. let minulého století. Regionální politici v té době také uposlechli hlasu lidu, když si u demokratických zákonodárců vynutili přijetí zákona, který mé rodiče zásadním způsobem omezil v jejich právu na svobodu pohybu a zavedl proti Romům diskriminační praktiky.

To se stalo příčinou vyhocujících se, do té doby více méně přijatelných, vztahů Romů s většinou. Zákonodárci tzv. uvolnili stavidla.

Dopady tohoto zákona, který české Romy a Sinty postavil do role druhořadých občanů, v průběhu

času gradovaly a vygradovaly v chování českých dozorců k vězněným rodinám v koncentračních táborech v Letech a na Moravě v Hodonínku.

Připomínám to z obav, aby společnost nenaskakovala na šíření paniky a nenutila zákonodárce nepředloženě reagovat. Nám se to již, jak jsem uvedl, stalo.

Bliží se volby, přičemž je zřejmé, že se uprchlická a migrační krize účelově stane stěžejním tématem volebních kandidátů. Někteří z nich, zejména populisté a fanatici, se ponesou na vlně šíření paniky a strachu, a strach je, jak víme, velmi špatnou rádkyní. Společnost dokáže motivovat k nevyzpytatelnému chování. Samozřejmě, rizika jsou velká a podceňovat je by bylo zcela jistě neodpustitelnou chybou. Ale jsme Evropané a jako Evropané vyznáváme jisté morální a humanitární hodnoty.

Vážení, nenechme si je pošlapat!

Přál bych si, abychom si s uprchlickou a migrační krizí poradili způsobem, za který se jako Čech, jako Rom, ale i jako Evropan nebudu muset v budoucnu stydět. Dámy a pánové, nezbyvá mně, než vám za pozůstalé poděkovat za vaši přítomnost a samozřejmě děkujeme za krásné živé květinové dary. Opět jste nám zde pomohli vytvořit důstojnou a přátelskou atmosféru.

Nashledanou v příštím roce.

Čeněk Růžička

Text je převzat z Romea.cz

Tak trochu jiná realitka: R-Mosty hledají férové majitele nemovitostí

Organizace R-Mosty spustila k 21. dubnu nový projekt zaměřený na férové bydlení. Jeho cílem je zajistit lidem ohroženým chudobou, sociálním vyloučením a diskriminací přístup ke standardnímu bydlení na volném trhu s byty. Oslovuje k tomu širokou veřejnost – majitele nemovitostí, kteří v pronajímání bytů vidí i způsob, jak podpořit lidi ve snaze o zlepšení vlastního života.

„S velkou nadějí očekáváme přijetí zákona o sociálním bydlení, který by měl rozšířit nabídku dostupných bytů. Myslíme si ale, že

i soukromý trh s nemovitostmi nabízí prostor pro spolupráci mezi majiteli a lidmi v obtížných situacích. Chceme poskytnout pronajimatelům šanci, jak přispět k lepšímu soužití, odstraňování diskriminace a kultivaci naší společnosti,“ vysvětluje důvody, které organizace R-Mosty vedly k realizaci projektu, jeho manažer Adam Pospíšil.

Řada zkušeností a analýz potvrzuje, že je to právě dostupné standardní bydlení navázané v případě potřeby na profesionální sociální služby – nikoliv koncentrované

ubytovny, které je hlavním předpokladem lepšího společenského soužití. Projekt Ethnic Friendly Housing se proto zaměřuje na majitele a majitelky domů a bytů, kteří jsou ochotni za běžných podmínek pronajmout své nemovitosti romským rodinám, matkám samoživitelkám a dalším lidem ohroženým ztrátou bydlení. Organizace R-Mosty na oplátku poskytne garanci ve formě podpůrných služeb pronajimatelům i klientům, včetně právního servisu. Garantuje i oboustranně férové nájemné, které odpovídá běžné ceně v daném místě a čase.

Nabídky majitelů budou využívány zejména klienty R-Mostů, jimž kvalitní bydlení otevře nové možnosti plnohodnotného začlenění do společnosti. Sociální pracovníci jim pomohou s vyřízením všech administrativních náležitostí. S rodinami budou nadále spolupracovat, zajišťovat potřebnou podporu a asistovat při dodržování podmínek vyplývajících z nájemní smlouvy. Projekt je zaměřen na Prahu a Středočeský kraj, do budoucna by se měl rozšířit na celé území České republiky.

Pavlaína Radlová, vedoucí Azylového domu R-Mosty, dodává, že model spolupráce majitelů bytů a služeb, poskytujících kvalifikovanou sociální práci, již funguje: „Do azylového domu jsme přijali paní se dvěma dětmi, která musela opustit domov z důvodu domácího násilí. Dlouhou dobu jsme pro ni nemohli najít bydlení. Naštěstí se našim pracovníkům podařilo oslovit správce bytového domu v rezidenční čtvrti na okraji Prahy, který nespatořoval v jejím romském původu problém. Klientce jsme pomohli se zajištěním financí a stěhováním. Po několika měsících stále panuje spokojenost na obou stranách. Majitel oceňuje, že díky R-Mostům mohl získat spolehlivou nájemnici. Klientka zase to, že sama by pravděpodobně v tak krátkém čase stěží našla bydlení v odpovídajícím standardu.“

Více příběhů úspěšných žadatelů o bydlení a zkušeností pronajimate-

lů bude postupně zveřejňováno na webu projektu: ferovebydleni.cz.

Text a foto: Eva Nováková

O organizaci R-Mosty

Projekt Ethnic Friendly Housing – šance na férové bydlení realizuje nezisková organizace R-Mosty, která už od roku 1992 poskytuje profesionální pomoc lidem ohroženým sociálním vyloučením v ČR. V současnosti provozuje tři registrované sociální služby – azylový dům pro matky s dětmi, sociálně-právní poradnu a nízkoprahový klub pro děti a mládež. Dále nabízí akreditované vzdělávací programy pro pedagogy. Jako neziskovka se snaží nebýt sto procentně závislá jen na darech a dotacích, a proto je aktivní také na poli sociálního podnikání.

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 11, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 9, zast. Dětská nemocnice

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

Program na duben–květen 2016

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

STÁLÁ EXPOZICE

„PŘÍBĚH ROMŮ“

Dějiny Romů od starověké Indie po současnost na ploše celého jednoho muzejního patra (6 sálů).

VÝTVARNÉ DÍLNY V MUZEU

11. 6. od 15 hod. výtvarná dílna v rámci Ghettofestu

VÝSTAVY:

11. 3.–12. 6. – romarising V4,
Chad Evans Watt (USA)

Výstava černobílých fotografií amerického fotografa Chada Evanse Wyatta, která zachycuje úspěšné romské osobnosti ze zemí visegrádské čtyřky.

VOLNÉ VSTUPY DO VÝSTAV

Každou první neděli v měsíci a dále:

21. 5. (18–24 h.)

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

CIRKUS SPOJUJE
3. 6. 2016 v Brankách
Zámecký park a Safari klub (budova MŠ)

PROGRAM

10:00 – 12:00 Beseda – Co je sociální cirkus?
Mgr. Votěch Holický (Cascabel Olomouc) Pro žonglery, sociální a pedagogické pracovníky i další zájemce.

13:00 – 16:30 Cirkus park
Dílničky žonglování s poi míčky, talířky, flowersticky, tyčkami, chůze po slack line, hula hoop obruče, výroba žonglovacích míčků, malování na obličej a jiné.

16:45 – 17:30 Kejkliřský průvod
Průvod Brankami, v čele Triangl band a naši žongléři. Všichni jsou zváni!!!! S sebou bubinky, chrastítka, klobouky, klaunské nosy případně kostýmy a žonglovadla.

17:45 – 18:00 Safari Žonglik a jiná vystoupení

18:00 – 18:40 Pina Polar
(Berlin, DE) klaun show

19:00 – 21:00 Triangl Band
(Přerov) – Taneční romská hudba a balcan music.

21:00 – Afterparty a fire jam
DJ, volné žonglování a tanec, improvizace ohňování.

VSTUP VOLNÝ

Aktivní společný den věnovaný inkluzi a novocirkusovým dovednostem

Nabídka inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25 %
žádosti o inzerci na mail: holomkova@srnm.cz

Nabízíme starší ročníky Romano hangos.

Cena jednoho ročníku 100 Kč
+ poštovné.

Objednávky na: 545 246 673
nebo: holomkova@srnm.cz

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

Masarykovo náměstí, Karviná-Fryštát
10:00 - 18:00 hodin
12. 6. 2016
festival národnostních menšin
PROLÍNÁNÍ KULTUR

vystoupení bulharských, českých, maďarských, polských, romských, řeckých, slovenských, vietnamských a židovských souborů

- Romský taneční a pěvecký soubor CIKNE ČHAVE - Nový Jičín
- Klezmerová kapela LÉTAJÍCÍ RABIN - Prostějov
- Folklorní soubor DUNAJEK - Olomouc
- Soubor lidových písní a tanců HLUBINA - Ostrava
- Folklorní soubor Vietnamského svazu v severomoravském kraji a Ostravě
- Soubor lidových tanců PIRIN - Brno
- Folklorní soubor JACKOVÉ - Jablunkov
- Řecký taneční soubor ANTIGONI - Krnov
- ÓVÁRI GAZDÁSZ NÉPTÁNCGYÜTTES - Maďarsko
- Soubor NEA ELPIDA - Karviná

Změna programu vyhrazena.

Partneři:
• Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Karviná
• zastupci jednotlivých národnostních menšin žijících v Karvině
• místní skupiny PZKO, Obec Slovácká, Řecká obec, Sdružení Romů Severní Moravy
Projekt je spolufinancován z rozpočtu Moravskoslezského kraje.

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 230 0066 1977/2010

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:
název organizace:
adresa, PSČ:
e-mail: telefon:
počet objednaných výtisků:

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou
☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:
☐ bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu:

Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010
cena předplatného pro rok 2016 je 265 Kč

Pracovník Oddělení vztahů s veřejností

Muzeum romské kultury s. p. o. hledá na celý úvazek (nebo 0,75) pracovníka Oddělení vztahů s veřejností. Nástup: 1. 7. 2016, po dohodě i dřív.

Náplň práce: hlavní zodpovědnost za propagaci muzea, marketingovou komunikaci, organizace akcí pro veřejnost, projektové řízení a dotace, komunikace s třetími stranami, správa webu a FB profilu, PR.

Požadujeme:

- VŠ
- Min. dva roky praxe z oblasti PR či propagace,
- velmi dobré komunikační a organizační schopnosti
- angličtinu na úrovni B2,
- samostatnost, pečlivost, spolehlivost a dostatečnou průraznost
- zkušenosti se sociálními sítěmi a novými médii (Facebook, Mailchimp atd.)
- správou webu ve Wordpressu velkou výhodou
- zájem o romskou tematiku výhodou

Životopis a motivační dopis zasílejte na propagace@rommuz.cz do 15. května 2016.